

Νέο τέλος στη θέση του τέλους χαρτοσήμου – Ομοιότητες και διαφορές

1. Στο ΦΕΚ Α' 147/16-09-2024 δημοσιεύθηκε ο Ν. 5135/2024.

Με τον νόμο αυτό επέρχονται σημαντικές τροποποιήσεις στην έμμεση φορολογία.

Συγκεκριμένα, καταργείται από 01/12/2024 ολοσχερώς το τέλος χαρτοσήμου, τόσο το αναλογικό όσο και το πάγιο, μαζί με την επ' αυτού προσαύξηση 20% υπέρ ΟΓΑ και αντ' αυτού επιβάλλεται από την ίδια ημερομηνία νέο τέλος (φόρος) με την ονομασία «Ψηφιακό Τέλος Συναλλαγής». Το νέο τέλος, το οποίο διακρίνεται σε αναλογικό και πάγιο, έχει ομοιότητες με το καταργούμενο τέλος χαρτοσήμου, αλλά και **σημαντικές διαφορές.**

Κατωτέρω, σε μια πρώτη επαφή με το νέο τέλος, παρατίθενται τα κυριότερα χαρακτηριστικά αυτού, χωρίς τούτο να αποτελεί ούτε συνολική ανάλυση του θέματος, ούτε σε βάθος μελέτη των διατάξεων του νέου νόμου, για την οποία θα απαιτηθεί χρόνος και οπωσδήποτε **αναμονή των θέσεων που θα λάβει η αρμόδια υπηρεσία με τη σχετική εγκύκλιό της**, για αμφισβητούμενα θέματα, που έχουν διαπιστωθεί ή θα διαπιστωθούν οπωσδήποτε στην πράξη.

Τα κυριότερα χαρακτηριστικά του νέου τέλους είναι τα εξής:

α. Επιβάλλεται σε συγκεκριμένες συναλλαγές και πράξεις, οι οποίες κατονομάζονται στις διατάξεις του νέου νόμου, ενώ **έχει εγκαταλειφθεί η γενική επιβολή**, σε κάθε σύμβαση και κάθε απόδειξη μη υποκείμενη σε άλλους φόρους (ΦΠΑ, ΦΣΚ, ΦΜΑ κ.λπ.) που προβλέπεται στη φορολογία χαρτοσήμου. Τούτο σημαίνει ότι, εάν μια συναλλαγή ή πράξη δεν κατονομάζεται ρητά ως αποτελούσα αντικείμενο του νέου τέλους, **δεν θα επιβαρύνεται από την έναρξη εφαρμογής των νέων διατάξεων, δηλαδή από 01/12/2024.**

β. Επιβάλλεται στις συναλλαγές και πράξεις που κατονομάζονται ρητά στις διατάξεις του νέου νόμου, **χωρίς όμως να απαιτείται η κατάρτιση εγγράφου**, που προβλέπει η φορολογία χαρτοσήμου. Το νέο τέλος δηλαδή **δεν διέπεται από την αρχή της τυπικότητας**, που χαρακτηρίζει τη φορολογία χαρτοσήμου. Έτσι επιβάλλεται στις συναλλαγές και πράξεις αυτές **οπωσδήποτε και αν αποδεικνύονται.**

γ. Επιβάλλεται στις συναλλαγές και πράξεις που κατονομάζονται, χωρίς όμως, να απαιτείται αυτές να καταρτίζονται στην Ελλάδα (αρχή της εδαφικότητας) ή στην αλλοδαπή με αντικείμενο κινητό ή ακίνητο που κείται στην Ελλάδα ή με υποχρεώσεις εκτελεστές στην Ελλάδα, που προβλέπεται στη φορολογία χαρτοσήμου, αλλά ανεξάρτητα από τον τόπο κατάρτισης. Επομένως, προϋπόθεση επιβολής του νέου τέλους, δεν είναι η κατάρτιση εγγράφου στην Ελλάδα ή στην αλλοδαπή, με αντικείμενο κινητό ή ακίνητο που κείται στην Ελλάδα ή με εκτελεστότητα σε αυτή, αλλά εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις

που ορίζονται στο νέο νόμο. Ειδικότερα στις νέες διατάξεις ορίζεται ότι, η επιβολή του νέου τέλους προϋποθέτει:

γ.1. Για τις συναλλαγές των άρθρων 7-21 ο ένας τουλάχιστον από τα συναλλασσόμενα μέρη να έχει φορολογική κατοικία στην Ελλάδα ή να έχει μόνιμη εγκατάσταση στην Ελλάδα κατά την έννοια του άρθρου 6 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος (Ν. 4172/2013) αν η συναλλαγή συνδέεται με τη δραστηριότητα της μόνιμης εγκατάστασης στην Ελλάδα. Πρέπει όμως να επισημανθεί και η διαφοροποίηση ως προς το θέμα αυτό, που προβλέπεται για ορισμένες συναλλαγές, όπως τα δάνεια (άρθρο 8). Ειδικότερα, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου αυτού (παρ. 2.ε.), δεν επιβάλλεται ψηφιακό τέλος συναλλαγής όταν ο λήπτης του δανείου είναι νομικό πρόσωπο και το κεφάλαιο ή οι τμηματικές απολείψεις, που συνιστούν τη χρηματική παροχή του δανείου, είναι καταβλητέα σε μόνιμη εγκατάστασή του στην αλλοδαπή και η συναλλαγή συνδέεται με τη δραστηριότητα της μόνιμης αυτής εγκατάστασης. Παρόμοια διαφοροποίηση προβλέπεται και για τις αποζημιώσεις (άρθρο 16 παρ. 1.β).

γ.2. Οι συναλλαγές των άρθρων 22-29 αφορούν τις οριζόμενες σε αυτά συναλλαγές με το Δημόσιο ή τους Φορείς της Γενικής Κυβέρνησης και ισχύουν τα ειδικότερα οριζόμενα στις διατάξεις αυτές. Σοβαρές αμφισβητήσεις δημιουργούνται για τις διατάξεις του άρθρου 29 που αφορά τα απόγραφα, περί των οποίων γίνεται αναφορά κατωτέρω, στην παράγραφο περί απογράφων.

γ.3. Στο άρθρο 30 καταγράφονται ορισμένες πράξεις που υπόκεινται σε πάγιο τέλος και αφορούν ορισμένες άδειες, την έκδοση δελτίου αστυνομικής ταυτότητας και διαβατηρίου.

δ. Το νέο τέλος επιβάλλεται με **περιορισμένο αριθμό συντελεστών αναλογικού τέλους**. Οι συντελεστές είναι 3,60%, 2,40%, 1,20% και 0,3%. Οι συντελεστές αυτοί **δεν προσαυξάνονται με εισφορά υπέρ ΟΓΑ**. Ουσιαστικά η επιβάρυνση κατά 20% έχει ενσωματωθεί και ολόκληρο το ποσοστό εισπράττεται ως ψηφιακό τέλος συναλλαγής.

2. Το νέο τέλος συναλλαγής επιβάλλεται σε συναλλαγές και πράξεις που καταρτίζονται **από 01/12/2024**, από τότε δηλαδή που δημιουργείται η φορολογική ενοχή. Εφόσον καταρτίστηκαν μέχρι 30/11/2024 ισχύουν τα προβλεπόμενα στη φορολογία χαρτοσήμου. Όπου η επιβολή ή καταβολή ψηφιακού τέλους συναλλαγής εξαρτάται από την προηγούμενη καταβολή ψηφιακού τέλους συναλλαγής, η προϋπόθεση της καταβολής καλύπτεται αν έχει καταβληθεί για την αντίστοιχη συναλλαγή τέλους χαρτοσήμου, εφόσον έχει καταρτιστεί πριν από την ημερομηνία αυτή.

3. Κατωτέρω παρατίθενται οι κυριότερες συναλλαγές ή πράξεις που αποτελούν αντικείμενο του νέου τέλους, καθώς και οι απαλλαγές από το τέλος αυτό. Παρατίθενται επίσης συναλλαγές και πράξεις που δεν αποτελούν πλέον αντικείμενο του νέου τέλους, ενώ σήμερα επιβαρύνονται με τέλος χαρτοσήμου.

I. Αποτελούν αντικείμενο του νέου τέλους:

(1) Μίσθωση ακινήτου για άσκηση επαγγελματικής δραστηριότητας (άρθρο 7). Ο συντελεστής ανέρχεται σε 3,60%. Η μίσθωση ακινήτου όταν εκμισθωθείς ή μισθωτής είναι το Δημόσιο ή Φορέας της Γενικής Κυβέρνησης, αντιμετωπίζεται από την πλευρά του νέου τέλους στο άρθρο 22. Και στην περίπτωση αυτή ο συντελεστής ανέρχεται σε 3,60%, όπως μέχρι σήμερα.

(2) Δάνεια έντοκα και άτοκα, καθώς και οι εξομοιούμενες πιστώσεις κάθε είδους με δάνεια και οι πιστωτικές κάρτες (άρθρο 8). Η φράση «κάθε είδους πιστώσεις εξομοιούμενες με δάνεια», **ενδέχεται να δημιουργήσει ερμηνευτικά προβλήματα αναφορικά με το ποιες πιστώσεις εννοεί.** Εάν οι διατάξεις συνδυαστούν και με τη διάταξη της περίπτωσης β' της παρ. 1 του άρθρου 63 του Κώδικα ΦΠΑ, όπως διαμορφώνεται με την παρ. 7 του άρθρου 34 του νέου νόμου, εννοεί, κατά τη γνώμη μας, το άνοιγμα πίστωσης και τις πιστώσεις σε ανοιχτό λογαριασμό, εφόσον βεβαίως δεν χορηγούνται από τα πρόσωπα που ορίζονται στις διατάξεις της περίπτωσης α' και γ' της παρ. 2 του άρθρου 2 του νέου νόμου (χρηματοπιστωτικό ίδρυμα κ.λπ.), με την προϋπόθεση βέβαια ότι, θα γίνει δεκτό από τη Διοίκηση ότι στην απαλλακτική αυτή διάταξη εμπίπτουν και οι πιστώσεις που εξομοιούνται με δάνεια, δεδομένου ότι στην απαλλακτική αυτή διάταξη δεν αναφέρονται ρητά και οι πιστώσεις, διαφορετικά θα απαλλάσσονται μόνο εάν ήταν αντικείμενο του ΕΦΤΕ ή προβλέπεται απαλλαγή στη φορολογία χαρτοσήμου, η οποία θα ισχύει πλέον, ως απαλλαγή από το νέο τέλος.

Για τον ίδιο λόγο, **οι ενέγγυες πιστώσεις**, αν γίνει δεκτό ότι, στα απαλλασσόμενα δάνεια της παρ. 2 περιπτώσεις α' και γ' του άρθρου 8 εμπίπτουν και οι πιστώσεις που εξομοιούνται με δάνεια, **δεν θα υπόκεινται στο νέο τέλος. Διαφορετικά θα υπόκεινται**, δεδομένου ότι, οι ενέγγυες πιστώσεις δεν ήταν αντικείμενο του ΕΦΤΕ. Επίσης, στο νέο τέλος υπόκεινται και οι πράξεις μετατροπής του συνόλου ανεξόφλητης οφειλής που απορρέει από δανειακή σύμβαση (κεφάλαιο και τόκοι) σε νέο δάνειο, εφόσον το αρχικό δάνειο δεν είχε υπαχθεί σε ψηφιακό τέλος συναλλαγής ή είχε νόμιμα απαλλαγεί. Πρόκειται δηλαδή, **για σημαντική διαφοροποίηση σε σχέση με τη φορολογία χαρτοσήμου**, που προβλέπει μη επιβολή του τέλους χαρτοσήμου, μόνο αν η τροποποίηση γίνεται πριν τη λήξη του δανείου. Πρέπει επίσης να τονίσουμε ότι, **έχει τεθεί ανώτατο όριο** τέλους συναλλαγής ανά δάνειο, το ποσό των 150.000,00€. Το τέλος δηλαδή ανά δάνειο, δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερο από 150.000,00€. Αμφισβήτηση που προκύπτει και θα πρέπει να επιλυθεί από τη Διοίκηση είναι, **εάν το όριο αυτό αφορά και τις πιστώσεις**, σύμφωνα με όσα έχουν προαναφερθεί. Υποκείμενος στο ψηφιακό τέλος συναλλαγής και υπόχρεος για την απόδοση είναι ο οφειλέτης του δανείου. Ο συντελεστής του νέου τέλους ανέρχεται σε 2,40% αν όλοι οι συμβαλλόμενοι είναι φυσικά πρόσωπα που ασκούν επιχειρηματική δραστηριότητα και το δάνειο χορηγείται αποκλειστικά για σκοπούς που σχετίζονται με την επιχειρηματική τους δραστηριότητα ή τουλάχιστον ο ένας είναι κεφαλαιουχική ή προσωπική εταιρεία που συστάθηκε στην ημεδαπή ή την αλλοδαπή, και σε 3,60% σε όλες τις άλλες περιπτώσεις.

Εν προκειμένω **διαπιστώνεται διαφοροποίηση** σε σχέση με τη φορολογία χαρτοσήμου όταν ο ένας είναι προσωπική εταιρεία και ο άλλος ιδιώτης,

δεδομένου δεν προβλέπεται ότι, συναρτάται με την επιχειρηματική δραστηριότητα. Στις διατάξεις του άρθρου αυτού προβλέπεται επίσης ότι δεν επιβάλλεται ψηφιακό τέλος συναλλαγής επί των τόκων που απορρέουν από τα ανωτέρω δάνεια. Προφανώς εννοεί τους συμβατικούς τόκους και όχι του τόκους υπερμερίας.

(3) Δανειακοί τρεχούμενοι δοσοληπτικοί λογαριασμοί (άρθρο 9). Το τέλος υπολογίζεται για κάθε φορολογικό έτος, επί του μεγαλύτερου ύψους του χρεωστικού ή πιστωτικού υπολοίπου. **Σημαντική διαφοροποίηση** γίνεται στην περίπτωση αυτή, δεδομένου ότι, στις νέες διατάξεις προβλέπεται ότι, για τον υπολογισμό του υψηλότερου υπολοίπου λαμβάνονται υπόψη οι συναλλαγές του φορολογικού έτους, εντός του οποίου διενεργήθηκαν, **αφού όμως αφαιρεθεί το χρεωστικό ή πιστωτικό υπόλοιπο που μεταφέρεται στον λογαριασμό από προηγούμενο φορολογικό έτος.** Επίσης, δεν λαμβάνονται υπόψη οι τόκοι που απορρέουν από τον τρεχούμενο δοσοληπτικό λογαριασμό. Και προκειμένου περί των δανειακών τρεχουσών δοσοληπτικών λογαριασμών, το επιβαλλόμενο τέλος **δεν υπερβαίνει το ποσό των 150.00,00€ ανά φορολογικό έτος.** Υποκείμενος και υπόχρεος είναι ο συναλλασσόμενος στα βιβλία του οποίου προκύπτει πιστωτικό υπόλοιπο. Νοείται προφανώς το μεγαλύτερο χρεωστικό ή πιστωτικό υπόλοιπο για κάθε φορολογικό έτος.

(4) Καταθέσεις και αναλήψεις (άρθρο 10). Στις διατάξεις του άρθρου αυτού δεν προκύπτει σαφώς **ποιο είναι το αντικείμενο του νέου τέλους.** Συγκεκριμένα ορίζεται ότι, επιβάλλεται ψηφιακό τέλος συναλλαγής επί των καταθέσεων και αναλήψεων από και προς νομικά πρόσωπα και νομικές οντότητες που διενεργούνται από ετέρους, μετόχους ή άλλα πρόσωπα, εφόσον δεν πρόκειται για απολείψεις έναντι κερδών, όταν οι καταθέσεις ή αναλήψεις δεν γίνονται στα πλαίσια ιδιαίτερης σύμβασης. Για καταθέσεις ή αναλήψεις που διενεργούνται βάσει σύμβασης, εφαρμόζονται τα άρθρα 8 και 9, αναλόγως τη σύμβαση. Επομένως, στην τελευταία περίπτωση, όταν διενεργούνται βάσει σύμβασης, θα αντιμετωπίζονται ως δάνεια ή δανειακοί τρεχούμενοι λογαριασμοί, αναλόγως τη σύμβαση.

(5) Αποζημιώσεις (άρθρο 16). Αντικείμενο του ψηφιακού τέλους συναλλαγής είναι η κάθε είδους και για οποιοδήποτε λόγο αποζημιώσεις περιλαμβανομένων και όσων επιδικάζονται από δικαστική απόφαση, όταν καταβάλλονται σε ή από:

(5.1.) Φυσικό πρόσωπο, φορολογικό κάτοικο Ελλάδος.

(5.2.) Νομικό πρόσωπο, φορολογικό κάτοικο Ελλάδος, εκτός εάν καταβάλλεται σε μόνιμη εγκατάσταση του νομικού προσώπου στην αλλοδαπή και συνδέεται με τη δραστηριότητα της μόνιμης αυτής εγκατάστασης.

(5.3.) Αλλοδαπό νομικό πρόσωπο με μόνιμη εγκατάσταση στην Ελλάδα. Η τελευταία αυτή περίπτωση φαίνεται να είναι αντίθετη με τη γενική διάταξη του άρθρου 3 παρ. 1 περ. γ' που ορίζει ότι, η συναλλαγή πρέπει να συνδέεται με τη δραστηριότητα της μόνιμης εγκατάστασης στην Ελλάδα.

Ο συντελεστής του τέλους για τις αποζημιώσεις είναι σε κάθε περίπτωση 3,60% και επιβάλλεται στην καταβολή της αποζημίωσης και όχι στην τυχόν

προηγούμενη σύμβαση. Υπόχρεος της απόδοσης του τέλους είναι ο λήπτης της αποζημίωσης με την επιφύλαξη της περ. γ' της παρ. 4 του άρθρου 4 του νόμου, σύμφωνα με την οποία εάν ο ένας των συναλλασσομένων είναι νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα και ο άλλος φυσικό πρόσωπο, ο υπόχρεος για την απόδοση είναι το νομικό πρόσωπο ή η νομική οντότητα.

Τέλος, στις διατάξεις του άρθρου 22 ρυθμίζεται το τέλος συναλλαγής για τις αποζημιώσεις που καταβάλλονται ή εισπράττονται από το Δημόσιο ή τους Φορείς της Γενικής Κυβέρνησης. Και στην περίπτωση αυτή ο συντελεστής είναι 3,60%.

(6) Συμβιβασμός (άρθρο 15). Οι συμβάσεις συμβιβασμού του άρθρου 871 του Α.Κ. αποτελούν αντικείμενο του ψηφιακού τέλους συναλλαγής. Το τέλος δεν επιβάλλεται στο αρχικώς αξιούμενο ποσό που κατά κανόνα προβλέπουν οι διατάξεις φορολογίας χαρτοσήμου, **αλλά στο συμφωνούμενο**. Εξάλλου, σε περίπτωση που συμβιβάζονται αντίθετες απαιτήσεις, δεν προβλέπεται στις νέες διατάξεις ότι, το τέλος επιβάλλεται στην αξία της μείζονος απαίτησης, όπως προβλέπουν οι διατάξεις της φορολογίας χαρτοσήμου. **Επομένως θα επιβάλλεται στην αξία και των δύο αντίθετων απαιτήσεων στο συμφωνούμενο για κάθε μία ποσό.** Ο συντελεστής ανέρχεται σε 2,40% όταν με τη σύμβαση συμφωνείται χρηματικό ποσό, εφόσον τα μέλη ασκούν επιχειρηματική δραστηριότητα και ο συμβιβασμός γίνεται στο πλαίσιο αυτής ή τουλάχιστον ένας από τους συναλλασσομένους είναι κεφαλαιουχική ή προσωπική εταιρεία που συστάθηκε στην ημεδαπή ή την αλλοδαπή. Σε διαφορετική περίπτωση ο συντελεστής ανέρχεται σε 3,60%. Υποκείμενος στο ψηφιακό τέλος και υπόχρεος για την απόδοση είναι ο οφειλέτης της συμβιβαζόμενης απαίτησης. Επομένως, εάν συμβιβάζονται αντίθετες απαιτήσεις και υπάρχουν δύο οφειλέτες, θα υπάρχουν δύο υπόχρεοι, επιφυλασσομένης βέβαια και της διάταξης της περ. γ' της παρ. 4 του άρθρου 4.

(7) Πώληση κινητού πράγματος ή αϋλου αγαθού (άρθρο 11). Οι διατάξεις του άρθρου αυτού, αφορούν τις αναλυτικά περιγραφόμενες αυτές συναλλαγές, εφόσον δεν αποτελούν αντικείμενο του ΦΠΑ, με τους προβλεπόμενους για κάθε περίπτωση συντελεστές 2,40% ή 3,60%. Υποκείμενος στο τέλος και υπόχρεος για την απόδοση είναι ο πωλητής του κινητού πράγματος. Με την επιφύλαξη βεβαίως, και των οριζομένων στο άρθρο 4 παρ. 4 περ. γ'.

(8) Μεταβίβαση επιχείρησης (άρθρο 12). Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου αυτού, το τέλος επιβάλλεται: (α) στη μεταβίβαση εξ επαχθούς αιτίας επιχείρησης ως συνόλου, μέρους, κλάδου ή τμήματος κλάδου αυτής, (β) στη μεταβίβαση εξ επαχθούς αιτίας επιβατηγών, φορτηγών, λεωφορείων και μοτοσικλετών δημόσιας χρήσης μαζί με την άδεια κυκλοφορίας, εφόσον χρησιμοποιούνται αυτοτελώς για την άσκηση μεταφοράς προσώπων ή αγαθών. Ο συντελεστής του τέλους ανέρχεται σε 2,4%.

(9) Λοιπές συμβάσεις υπαγόμενες σε ψηφιακό τέλος συναλλαγής (άρθρο 14). Στο άρθρο αυτό περιγράφονται ορισμένες επιπλέον συναλλαγές που αποτελούν αντικείμενο του νέου τέλους. Ειδικότερα επιβάλλεται τέλος: (α) στην αφηρημένη

υπόσχεση αναγνώρισης χρέους του άρθρου 873 του Α.Κ. με συντελεστή 2,4% ή 3,6% κατά περίπτωση, (β) στην άφεση χρέους (άρθρο 455 του Α.Κ.) με συντελεστή 2,4% ή 3,6% κατά περίπτωση, (γ) στην εκχώρηση απαίτησης σύμφωνα με τα άρθρα 455-469 του Α.Κ. εφόσον δεν γίνεται έναντι ανταλλάγματος με συντελεστή 2,4% ή 3,6% κατά περίπτωση. Επισημαίνεται ότι, εάν ένας εκ των συναλλασσομένων των συναλλαγών της περίπτωσης (α), (β), (γ), είναι το Δημόσιο, ο συντελεστής είναι 3,6%. (δ) Στην αναδοχή χρέους σύμφωνα με το άρθρο 471 του Α.Κ. εφόσον δεν γίνεται με αντάλλαγμα με συντελεστή 2,4% ή 3,6% κατά περίπτωση. Προκειμένου περί της εκχώρησης απαίτησης και της αναδοχής χρέους, πρέπει να σημειώσουμε ότι, **δημιουργείται σοβαρή αμφιβολία** εάν η φράση «εφόσον δεν γίνεται έναντι ανταλλάγματος» αφορά και την περίπτωση που η εκχώρηση ή η αναδοχή γίνεται από ιδιώτη που δεν είναι πρόσωπο υποκείμενο στον ΦΠΑ. Εάν δηλαδή, γίνεται με αντάλλαγμα, δεν θα επιβάλλεται τέλος. Κατά τη γνώμη μας, εφόσον δεν ορίστηκε ρητά, όταν γίνεται η εκχώρηση ή η αναδοχή με αντάλλαγμα, έστω και από ιδιώτη, δεν οφείλεται τέλος.

ε. Στην παρακαταθήκη σύμφωνα με το άρθρο 822 του Α.Κ. με συντελεστή 2,4% ή 3,6% κατά περίπτωση. Προκειμένου περί της παρακαταθήκης, δημιουργείται αμφιβολία ως προς το αντικείμενο και ειδικότερα εάν αφορά όλες τις παρακαταθήκες, αλλά και σε ποια αξία επιβάλλεται το τέλος.

στ. Ισόβια χρηματικά αποτιμητή πρόσδοδος, σύμφωνα με τα άρθρα 840-843 του Α.Κ. με συντελεστή 3,6%.

(10) Αμοιβές (άρθρο 17). Με τις διατάξεις του άρθρου 17 επιβάλλεται ψηφιακό τέλος συναλλαγής, εφόσον βέβαια δεν προβλέπεται απαλλαγή είτε γιατί αποτελούν αντικείμενο του ΦΠΑ είτε γιατί αφορούν σε σχέση που δημιουργεί δεσμούς εξάρτησης. Το τέλος υπολογίζεται με συντελεστή 1,2% (αμοιβές μελών Δ.Σ. Α.Ε., διαχειριστών ΕΠΕ και ΙΚΕ, συνεταιρισμών, σωματείων και συλλόγων) και με 3,6% στις λοιπές. Σημειώνεται ότι, **δεν έχει προβλεφθεί επιβολή τέλους σε ποσά που καταβάλλονται σε μέλη Δ.Σ. Α.Ε. ή σε υπαλλήλους από ελευθεριότητα** σε αντίθεση με τη φορολογία χαρτοσήμου η οποία σήμερα προβλέπει επιβολή τέλους χαρτοσήμου 3,6%, εφόσον βέβαια δεν προβλέπεται απαλλαγή από άλλη αιτία.

(11) Τόκοι υπερημερίας και νόμιμοι τόκοι (άρθρο 18). Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου αυτού επιβάλλεται ψηφιακό τέλος συναλλαγής στους τόκους υπερημερίας και τους τόκους που επιδικάζονται από δικαστικές αποφάσεις ή προκύπτουν από απόγραφα, με συντελεστή 3,6%. Υποκείμενος και υπόχρεος στην απόδοση είναι ο λήπτης των τόκων με την επιφύλαξη της παρ. 3 του άρθρου 5 του νόμου. Υποχρέωση για τη δήλωση και απόδοση γεννάται κατά την ημερομηνία καταβολής των τόκων.

(12) Τραπεζικές επιταγές (άρθρο 19). Το ψηφιακό τέλος συναλλαγής του άρθρου αυτού, αφορά τα πινάκια επιταγών στα οποία καταγράφονται επιταγές που προσκομίζονται σε εγκατεστημένα στην Ελλάδα πιστωτικά ιδρύματα για είσπραξη, ενεχυρίαση ή φύλαξη, με συντελεστή τρία τοις χιλίοις (3‰), επί της

συνολικής αξίας των καταχωριζομένων επιταγών. Υποκείμενος στο τέλος είναι ο κομιστής της επιταγής. Υπόχρεος για απόδοση είναι το πιστωτικό ίδρυμα. Όπως έχει γίνει δεκτό στη φορολογία χαρτοσήμου, στην οποία ισχύει αντίστοιχη διάταξη, **η επιβολή δεν αφορά επιταγές που προσκομίζονται για άμεση εμφάνιση προς πληρωμή**. Σημειώνεται ότι, η νέα διάταξη αφορά όλα τα πιστωτικά ιδρύματα που είναι εγκατεστημένα στην Ελλάδα, ενώ στη φορολογία χαρτοσήμου τις τράπεζες (Ν. 1957/1991 άρθρο 11).

(13) Έπαθλα και βραβεία (άρθρο 21). Στα έπαθλα και βραβεία επιβάλλεται ψηφιακό τέλος συναλλαγής 3,6%. Υποκείμενος είναι ο δικαιούχος του επάθλου ή βραβείου. Υπόχρεος της παρακράτησης του Ψηφιακού Τέλους Συναλλαγής, υποβολής της δήλωσης και απόδοσης του Ψηφιακού Τέλους Συναλλαγής είναι ο απονέμων το έπαθλο ή το βραβείο ή ο καταβάλλων τα αντίστοιχα ποσά.

(14) Παρεπόμενα σύμφωνα (άρθρο 6 παρ. 3). Στις διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 6 προβλέπεται η επιβολή ψηφιακού τέλους συναλλαγής σε παρεπόμενα σύμφωνα ή τις ποινικές ρήτρες για το οικονομικό αντικείμενο της κύριας σύμβασης, εκτός αν η κύρια σύμβαση απαλλάσσεται από το Ψηφιακό Τέλος Συναλλαγής ή είναι εκτός του πεδίου εφαρμογής του βάσει της παρ. 3 του άρθρου 3 ή έχει καταβληθεί το Ψηφιακό Τέλος Συναλλαγής που αντιστοιχεί σε αυτήν. Επομένως **διαφοροποιείται το νέο τέλος στις ενυπόθηκες συναλλαγές**, οι οποίες στη φορολογία χαρτοσήμου επιβαρύνονταν με το αστικό τέλος (3,6%). Για την εγγραφή υποθήκης ή τροπή προσημείωσης σε υποθήκη, βάσει νόμου ή δικαστικής απόφασης, γίνεται ανάλυση κατωτέρω, στην περίπτωση (15)(ε).

(15) Στις διατάξεις των άρθρων 22-29 ρυθμίζονται ειδικότερα θέματα ως προς τις συναλλαγές με το Δημόσιο ή του Φορείς της Γενικής Κυβέρνησης.

(α) Το άρθρο 22 αφορά τις μισθώσεις ακινήτων όταν εκμισθωτής ή μισθωτής είναι το Δημόσιο ή Φορέας της Γενικής Κυβέρνησης, με συντελεστή 3,6%.

(β) Το άρθρο 23 αφορά τις αποζημιώσεις που καταβάλλονται ή εισπράττονται από το Δημόσιο ή τους Φορείς της Γενικής Κυβέρνησης. Το τέλος ανέρχεται σε 3,6% σε κάθε περίπτωση.

(γ) Με τις διατάξεις του άρθρου 24 επιβάλλεται ψηφιακό τέλος συναλλαγής με συντελεστή 3,6% στις πάσης φύσεως μονομερείς μεταβιβάσεις πόρων από το Δημόσιο ή τον φορέα της γενικής κυβέρνησης, που γίνονται με σκοπό την οικονομική ενίσχυση του λήπτη. Στις διατάξεις αυτές ορίζονται αναλυτικά περιπτώσεις απαλλαγών. Εννοείται ότι θα ισχύει και οποιαδήποτε άλλη απαλλαγή, δεν κατονομάζεται μεν, αλλά ισχύει ως προς τη φορολογία χαρτοσήμου και από 01/12/2024 θα ισχύει πλέον ως προς το νέο τέλος. Το τέλος υπολογίζεται επί του εκάστοτε καταβαλλομένου ποσού, παρακρατείται κατά την καταβολή στον δικαιούχο και αποδίδεται στο Δημόσιο από τον φορέα που διενεργεί την πληρωμή.

(δ) Είσπραξη προστίμων και παρεμφερών εσόδων του Δημοσίου και των φορέων της γενικής κυβέρνησης (άρθρο 27). Οι διατάξεις του άρθρου αυτού αφορούν

πρόστιμα και ορισμένα άλλα έσοδα που εισπράττουν το Δημόσιο και οι Φορείς της Γενικής Κυβέρνησης. Ειδικότερα, επιβάλλεται ψηφιακό τέλος συναλλαγής σε πρόστιμα, χρηματικές ποινές, έξοδα ποινικής διαδικασίας, πρόστιμα σε εκτέλεση πειθαρχικών αποφάσεων, καθώς και το αντίτιμο εξαγοράς πειθαρχικών ποινών. Υπάρχει δηλαδή **διαφοροποίηση σε σχέση με τη φορολογία χαρτοσήμου** η οποία προβλέπει επιβολή τέλους σε κάθε έσοδο του Δημοσίου με εξαίρεση τα φορολογικής φύσεως και όσα εμπίπτουν σε άλλες ρυθμίσεις, από την πλευρά των τελών χαρτοσήμου.

(ε) Πράξη εγγραφής υποθήκης ή τροπής προσημείωσης σε υποθήκη ακινήτου, βάσει νόμου ή δικαστικής απόφασης (άρθρο 28 παρ. 2). Ο συντελεστής ανέρχεται σε 3,6%. Λόγω της γενικής διατύπωσης της διάταξης αυτής, η οφειλή του ψηφιακού τέλους συναλλαγής, αφορά **τόσο την εγγραφή υποθήκης ή τροπής προσημείωσης σε υποθήκη επί ακινήτου, βάσει νόμου ή δικαστικής απόφασης, για απαίτηση που είναι αντικείμενο του τέλους όσο και για αυτή που γίνεται για απαίτηση που δεν είναι αντικείμενο ή που απαλλάσσεται από το τέλος**. Η απαλλαγή από το τέλος απαλλαγής ή τροπής αφορά μόνο τις περιπτώσεις για τις οποίες προβλέπεται απαλλαγή για αυτή ταύτη την απαλλαγή ή τροπή, όπως στις περιπτώσεις της παρ. 3 του άρθρου 28 του νόμου και τυχόν άλλη που υφίσταται στη φορολογία χαρτοσήμου και θα εξακολουθεί να ισχύει και ως προς το νέο τέλος. Εξάλλου, ενόψει και των οριζομένων στο άρθρο 6 παρ. 3, **δημιουργείται αμφισβήτηση** εάν από το τέλος 3,6% θα αφαιρείται το αναλογούν τέλος που έχει καταβληθεί για την ασφαλιζόμενη απαίτηση. Το ποσό του οφειλόμενου τέλους συναλλαγής υπολογίζεται επί του ποσού επί του οποίου εγγράφεται η υποθήκη και αποδίδεται πριν από την πράξη εγγραφής. Υποκείμενος και υπόχρεος για την απόδοσης είναι αυτό που αιτείται την πράξη εγγραφής υποθήκης ή τροπής προσημείωσης σε υποθήκη. Εφόσον, βέβαια, το πρόσωπο αυτό απαλλάσσεται, δεν οφείλεται, κατά τη γνώμη μας, κανένα τέλος.

(στ) Στο άρθρο 29 ρυθμίζεται το θέμα του τρόπου αντιμετώπισης, από την πλευρά του ψηφιακού τέλους συναλλαγής, της έκδοσης απογράφου του άρθρου 918 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας. Ειδικότερα το τέλος που επιβάλλεται κατά την έκδοση του απογράφου, υπολογίζεται με συντελεστή 3,6% ή 2,4% κατά περίπτωση, στο επιδικαζόμενο ποσό (κεφάλαιο και τόκους) ή σε ορισμένες περιπτώσεις μόνο στους τόκους. Οι διατάξεις αυτές προκαλούν σοβαρές αμφισβητήσεις.

Ειδικότερα:

(στ.1) Δεν διευκρινίζεται εάν το τέλος του απογράφου είναι ανεξάρτητο ή όχι από το τέλος της συναλλαγής, εάν δηλαδή αφορά μόνο επιδικαζόμενα ποσά που αφορούν συναλλαγές που αποτελούν αντικείμενο του νέου τέλους.

(στ.2.) Δεν διευκρινίζεται εάν αφαιρείται το τυχόν καταβληθέν τέλος για την κατάρτιση συναλλαγής.

(στ.3.) Προβλέπεται επιβολή τέλους 2,4% σε ορισμένες περιπτώσεις για επιδικαζόμενους τόκους. Στο άρθρο όμως 18 του νόμου, ορίζεται ότι τόκοι που

αποτελούν αντικείμενο του τέλους είναι οι τόκοι υπερημερίας και οι τόκοι που επιδικάζονται από δικαστικές αποφάσεις ή προκύπτουν από απόγραφο και ο συντελεστής είναι σε κάθε περίπτωση 3,6%. Τι θα συμβεί επομένως; Στην έκδοση απογράφου θα επιβάλλεται 2,4% και κατά την εξόφληση το υπόλοιπο, ή μήπως θα επιβάλλεται τέλος και επί των συμβατικών τόκων;

(στ.4.) Προβλέπεται ότι, επιβάλλεται τέλος 3,6% στους τόκους από τραπεζικά δάνεια. Οι τόκοι όμως των τραπεζικών δανείων, απαλλάσσονται από το τέλος χαρτοσήμου, λόγω του ότι ήταν αντικείμενο του ΕΦΤΕ, επομένως και από το νέο τέλος.

(στ.5.) Προβλέπεται τέλος 3,6% για το κεφάλαιο που απορρέει από ασφαλιστικές αποζημιώσεις. Τι ακριβώς εννοεί; Οι ασφαλιστικές αποζημιώσεις απαλλάσσονται από το ψηφιακό τέλος συναλλαγής, όπως και από το τέλος χαρτοσήμου. Όλα τα ανωτέρω, αλλά και το γεγονός ότι το άρθρο 29 έχει περιληφθεί στο Κεφάλαιο Γ' του νόμου (Συναλλαγές με το Δημόσιο και τους Φορείς της Γενικής Κυβέρνησης), χωρίς για τα άρθρα του Κεφαλαίου αυτού να ορίζεται στο άρθρο 3 παρ. 1 υπό ποιες προϋποθέσεις επιβάλλεται το τέλος, μάλλον οδηγούν στο συμπέρασμα ότι, το τέλος του απογράφου είναι ανεξάρτητο από το τέλος συναλλαγής, από την οποία απορρέει η απαίτηση που αφορά το απόγραφο. Εάν τελικά γίνει δεκτό κάτι τέτοιο, σε πολλές περιπτώσεις απογράφου, θα έχουμε διπλή επιβάρυνση, ή επιβάρυνση παρά την απαλλαγή της συναλλαγής, κάτι που δεν συμβαίνει στη φορολογία χαρτοσήμου, π.χ. σε τόκους υπερημερίας για τους οποίους εκδίδεται απόγραφο, θα έχουμε επιβάρυνση 7,2% ($3,6\% + 3,6\%$) ή 6% ($3,6\% + 2,4\%$) κατά περίπτωση, δεδομένου ότι θα υπάρξει επιβάρυνση 3,6% ή 2,4% για το απόγραφο και 3,6% για την καταβολή τους. Σε περίπτωση δε που οι τόκοι απαλλάσσονται θα έχουμε τελικά επιβάρυνση 3,6% ή 2,4% το οποίο επίσης δεν συμβαίνει στη φορολογία χαρτοσήμου. Εάν βέβαια συμβεί κάτι τέτοιο, σχεδόν όλες οι συναλλαγές που θα οδηγηθούν στα δικαστήρια και θα εκδοθεί απόγραφο, τελικά θα επιβαρυνθούν με το νέο τέλος.

Οι ανωτέρω αμφισβητήσεις πρέπει κατά τη γνώμη μας να αρθούν από τη Διοίκηση το συντομότερο δυνατό και οπωσδήποτε πριν την έναρξη εφαρμογής του νέου νόμου.

II. Απαλλαγές από το ψηφιακό τέλος συναλλαγής.

Οι διατάξεις του νέου νόμου προβλέπουν σημαντικές απαλλαγές από το ψηφιακό τέλος συναλλαγής. Οι απαλλαγές αυτές προβλέπονται:

(α) Από το άρθρο 3 παρ. 3 του νόμου και αφορούν συναλλαγές και πράξεις που αποτελούν αντικείμενο άλλου φόρου (ΦΠΑ κ.λπ.).

(β) Από το άρθρο 4 παρ. 2 του νόμου. Πρόκειται για υποκειμενικές απαλλαγές για το Δημόσιο και τους Φορείς της Γενικής Κυβέρνησης περιλαμβανομένων και των Δημοτικών Επιχειρήσεων Ύδρευσης και Αποχέτευσης, τις ιερές μονές του Αγίου Όρους και το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων.

(γ) Από διατάξεις που αφορούν συγκεκριμένες συναλλαγές και για τις οποίες, σε ορισμένες περιπτώσεις, έγινε μνεία στην ανωτέρω ανάλυση.

(δ) Από το άρθρο 32 παρ. 5. Σύμφωνα με τη διάταξη αυτή «απαλλακτικές ρυθμίσεις επιβολής τελών χαρτοσήμου, διατηρούνται σε ισχύ και εννοούνται εφεξής ως απαλλαγές από το ψηφιακό τέλος συναλλαγής, ακόμα και αν δεν προβλέπονται στον παρόντα νόμο». Η διάταξη αυτή αναφέρεται τόσο σε υποκειμενικές όσο και σε αντικειμενικές απαλλαγές, περιλαμβανομένων και όσων έχουν χορηγηθεί με σύμβαση που έχει κυρωθεί με νόμο.

III. Δεν αποτελούν αντικείμενο του νέου τέλους:

Όπως προαναφέρθηκε (περ. 1.α.) το νέο τέλος επιβάλλεται σε συγκεκριμένες συναλλαγές και πράξεις, ενώ έχει εγκαταλειφθεί η γενική επιβολή σε κάθε σύμβαση και κάθε απόδειξη που δεν αποτελεί αντικείμενο άλλου φόρου (ΦΠΑ κ.λπ.).

Επομένως, ενόψει και της αρχής της ελευθερίας των συμβάσεων, θα υπάρξει μεγάλος αριθμός συναλλαγών και πράξεων οι οποίες δεν θα αποτελούν αντικείμενο του νέου τέλους. Κατωτέρω, παρατίθενται ορισμένες συναλλαγές και πράξεις, μη αποτελούσες αντικείμενο του νέου τέλους συναλλαγής, οι οποίες σήμερα υπάγονται σε τέλος χαρτοσήμου.

Ειδικότερα:

- (1) Το χρησιδάνειο, τόσο των κινητών, όσο και των ακινήτων.
- (2) Οι συμβατικοί τόκοι.
- (3) Τα ποσά που καταβάλλονται σε ποδοσφαιριστές κ.λπ., λόγω μεταγραφής.
- (4) Τα ποσά που καταβάλλονται από Α.Ε. σε μέλη Δ.Σ. και σε υπαλλήλους εξ ελευθεριότητας.
- (5) Η μίσθωση κινητών πραγμάτων, από πρόσωπα που δεν είναι υποκείμενα στον ΦΠΑ.
- (6) Η μεταβίβαση έννομης σχέσης έναντι ανταλλάγματος, από πρόσωπα που δεν είναι υποκείμενα στον ΦΠΑ.
- (7) Τα προσύμφωνα για κατάρτιση μελλοντικής σύμβασης, υποκείμενης σε τέλος, έστω και αν καταβάλλεται κάποιο ποσό κατά την κατάρτισή τους.
- (8) Τα εργολαβικά προσύμφωνα για ανέγερση πολυκατοικίας με το σύστημα της αντιπαροχής για όσο διάστημα ισχύει η αναστολή του ΦΠΑ.
- (9) Οι καταβαλλόμενες διατροφές.

(10) Η απόδοση αποκτημάτων σε περίπτωση διαζυγίου ή λύσης συμφώνου συμβίωσης.

(11) Οι αποδείξεις που εκδίδονται από τα ταμεία των ΝΠΔΔ καθώς και από τους κατ' εντολή αυτών ενεργούντες για πληρωμές ενεργούμενες για τα ταμεία αυτά, που σήμερα επιβαρύνονται με τέλος χαρτοσήμου 2,% σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 10 του Ν.Δ. 187/1973.

Υ.Γ. Το τέλος χαρτοσήμου πέθανε, ζήτω το ψηφιακό τέλος συναλλαγής!

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ Α. ΒΟΥΘΟΥΝΗΣ